

Beeldvormende fase

OPENBAAR

Korte aantekeningen van de beeldvormende bijeenkomst van 7 maart 2023.
Aanvang: 19.30 uur – Raadzaal

Aanwezig:	Voorzitter: Mevrouw Rensink-Althof
	Namens de fracties: Agendapunt 2: De heren Logmans, Bauhuis, Belterman, Ebbers, Hollema, Bulsink en Wijbrans. Agendapunt 3: De heren Logmans, Weevers, Belterman, Ebbers, Hollema, Bulsink en Wijbrans.
	Griffie: De heer Ter Beest

Beeldvormende bijeenkomst.	
Doel: Technische briefing	

Agendapunt 2: Voorstel tot vaststellen van de Beleidsnota Aalten Circulair.	
Mevrouw I. Oonk – projectleider Duurzaamheid bij de gemeente Aalten geeft uitleg over de opbouw van de Nota.	
Door de heer W. Smit van Cirkelregio De Achterhoek wordt een presentatie gegeven. De presentatie is bij dit verslag gevoegd.	
Vragen aan de heer Smit.	
Vraag: Wij zien een aantal data voor bijeenkomsten. Is dat voor bijeenkomsten voor de 3 O's binnen de cirkelregio? Waar gaat dat dan precies over?	Antwoord: Die themabijeenkomsten worden op locatie gehouden. Hier wordt specifiek biobased bouwen besproken. Daar zit je met 30-40 verschillende O's door elkaar. Om elkaar te helpen en programma's op te zetten maar vooral ook projecten te doen.
Vraag: Kunt u nog toelichten wat het 'nieuwe normaal' concreet inhoud en hoe zich dat verhoudt met bestaande normen, certificeringen en berekeningen. Waar plaatsen we dit en wat betekent dit nu concreet?	Antwoord: Het 'nieuwe normaal' is echt helemaal nieuw. De afgelopen drie jaar heette dat programma Circulair bouwen '23. De moeilijkheid is en was hoe kun je dit eigenlijk definiëren? Daar valt eigenlijk de Co2 opslag onder, biobased, energie, grondstoffen, hergebruik etc. Dit zit allemaal in het 'nieuwe normaal'. Dat wordt allemaal afgepeld. De milieubarometer valt hier ook onder. Je hebt de Co2 prestatieladder, de inzet van SROI. Je kunt het niet op drie dingen goed doen als je de andere dingen helemaal niet doet. Het 'nieuwe normaal' neemt al die items mee en dan krijg je een afweging die je kunt benchmarken met je collega-gemeentes of collega-corporaties of collega-ondernemers. Het wordt dit jaar aan de hand van projecten opgezet. Dit zijn projecten die de afgelopen twee jaar zijn uitgevoerd door woningcorporaties. Die hebben ze al voorbeeld genomen. Eind 2023 komt er een algemeen landelijk 'nieuwe normaal' uit. Daar kunnen we dan landelijk mee verder.

<u>Vraag:</u> Je hebt het GPR. Hoe verhoudt zich dat met dit? Is dit hetzelfde of is dit wat anders?	<u>Antwoord:</u> Dit gaat veel verder. Er zijn drie transities en al die transities zitten in dit 'nieuwe normaal' ingepakt. De Rijksoverheid heeft dit samen opgepakt met Delft en gezegd dat we dit landelijk moeten kunnen meten. Het is niet één norm maar een totaal verhaal om te kunnen meten wat is circulariteit in de bebouwde omgeving.
<u>Vraag:</u> Wat is de verhouding tussen de DuSpot en de Stadsmijn Achterhoek, het lijken vergelijkbare organisaties. Wat is de rolverdeling tussen die twee?	<u>Antwoord:</u> DuSpot is een digitaal gesloten platform. (het digitale depot) Gemeenten kunnen hierop inloggen. De gemeente bepaalt of zij de inlog vrijgeeft voor een andere gemeente. Met dit soort items gaan we werken. Stadsmijn Achterhoek staat erbij als het niet kan van gemeente naar gemeente. Het zou jammer zijn om het dan weg te doen. Het komt dan bij Stadsmijn Achterhoek in depot (het fysieke depot). Dan kun je het ook verkopen aan de Achterhoeker zelf. Dat kan dan een bedrijf zijn of een particulier.
<u>Vraag:</u> U heeft het over duurzame inkoop in de Zorg. Spelen daar ziektekostenverzekeraars ook een rol in?	<u>Antwoord:</u> Dat hopen we wel. Het geldt voor alles wat 'zorg' is. VGZ, SKB, Slingeland, Estinea, Marga Klompé etc. Als die zorgpartijen zouden met elkaar een veel betere circulaire inkoop kunnen doen.
<u>Vraag:</u> Voor wie is de milieubarometer? Wie gaat dat invullen, wie gaat dat gebruiken?	<u>Antwoord:</u> De cirkelregio 'spinners' zorgen ervoor dat de verbindingen tussen de 3 O's bij elkaar gebracht worden. Deze punten die in de milieubarometer staan gaan we samen met de gemeenten invullen. We gaan invullen wat de basis is. Daar gaan we mee aan het werk. Dit geldt ook voor de partners die ondernemer zijn en voor de kennisinstellingen alsmede voor de woningcorporaties. Dit is kosteloos, je bent als gemeente alleen wat tijd kwijt. De barometer is een nulmeting. Van daaruit kun je gaan verbeteren.
<u>Vraag:</u> Voor een hele gemeente in totaal en voor een onderneming voor zijn onderneming?	<u>Antwoord:</u> Klopt. Elke partner heeft zijn eigen invulling maar je kunt je wel meten met je collega.
Vraag aan mevrouw Oonk.	
<u>Vraag:</u> In de uitvoeringsagenda staat heel veel in. Dank voor de beantwoording van de vragen. Aan het eind staat dat het € 13.000 per jaar gaat kosten. Graag een toelichting hierop.	<u>Antwoord:</u> Wij geven een bijdrage aan de Cirkelregio. Vandaaruit wordt al een heleboel geïnitieerd waar wij op aanhaken. Met die € 13.000 komen we een heel eind. Voor bepaalde projecten kunnen wij ons voorstellen dat die dermate veel kosten met zich meebrengen dat daarvoor een afzonderlijk voorstel aan het college en/of de raad wordt voorgelegd. We hebben op zich voldoende budget voor de uitvoering van het klimaatakkoord. Dus het is niet zo dat er budgettair een probleem is. Als projecten dermate groot zijn, willen wij ze ook eerst voorleggen aan het college of met een raadsmededeling naar de raad.
De voorzitter bedankt de heer Smit voor zijn presentatie en toelichting en concludeert dat dit voorstel wordt behandeld in de	

oordeelsvormende vergadering van 14 maart 2023.	
Agendapunt 3: Presentatie/toelichting over de stand van zaken Update Plan van Aanpak Duurzaamheid.	
De heer H. Eskes beleidsambtenaar Duurzaamheid geeft een presentatie.	
De presentatie is bij deze korte aantekeningen gevoegd.	
Vragen aan de heer Eskes.	
<u>Vraag:</u> U noemt 15%. Eerder werd door de Rijksoverheid 20% aangehouden. Waar komt die 15% vandaan? Waar is deze op gebaseerd?	<u>Antwoord:</u> Die 15% is 1,3 miljoen woningen op een totaal van 8,4 miljoen woningen in Nederland.
<u>Vraag:</u> 55% is lastig te vertalen naar Aalten om allerlei redenen. Waarom proberen we dat in de monitoring dan wel te doen? Waarom houden we ons niet bij de getallen die er zijn.	<u>Antwoord:</u> Je probeert een beeld neer te leggen – wat niet helemaal klopt voor een gemeente – maar het geeft toch een beetje houvast. Maar ik ben het met u eens dat je dit ook heel goed weg zou kunnen laten.
<u>Vraag:</u> We hadden het eerst over ‘alles’. Die 55% was voor alles en nu hebben we het over gebouwde omgeving. Moeten we dan ook niet naar de RES kijken?	<u>Antwoord:</u> Je zou kunnen zeggen - als je kijkt naar het Akkoord van Groenlo - dat je moet kijken naar alle energie die in de Achterhoek wordt verbruikt. Dat zal ook de scope worden van de herijking.
<u>Vraag:</u> De RES 3.0 is er toch?	<u>Antwoord:</u> Ja, dat is zo. Alleen is er geen uitspraak gedaan over. Er wordt gezegd; naar energieneutraal. M.a.w. het klimaatakkoord wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma en uitvoeringsagenda. Daar zal het vertrekpunt zijn om ook te kijken naar alle energieverbruik. Vanuit het Akkoord van Groenlo is destijds besloten om juist naar de gebouwde omgeving te kijken, omdat je daar als overheden het meeste aan zou kunnen doen. Dus minder naar mobiliteit, landbouw en bedrijven. Daar is op dit moment een beetje een kentering om dat toch wat breder te trekken.
<u>Vraag:</u> De opdracht voor dit plan van aanpak was volgens het raadsprogramma, maak er een monitoringsinstrument van en beschrijf de knelpunten wat we daarmee kunnen doen. Als ik kijk naar al die zaken die we gaan doen, dan vraag ik mij af wat zijn de knelpunten dan en waarom we dit gaan oppakken? Wordt het monitoringsinstrument ook zo gestructureerd op basis van knelpunten?	<u>Antwoord:</u> De Update bevat veel meer tekst dan in deze presentatie is weergegeven. In de doelstellingen hebben we de doelstellingen samengevat in grote lijnen. In de tekst van de update zit meer onderbouwing waar het vandaan komt en hoe vorderen we daarmee en waarom gaat dit nu niet zo goed. Een actuele monitor situatie zou ideaal zijn, dat je precies kan bijhouden wat er op dit moment speelt.
<u>Vraag:</u> We hebben het ook gehad over energie labels voor de gemeentelijke overheids panden. Dit jaar zou dit voor de overheidsgebouwen een label C zijn. Is dat bereikt?	<u>Antwoord:</u> Ja, dat is bereikt. De Hofstraat blijkt volgens de nieuwe berekeningen label C te hebben. Het gebouw op de Markt is een monument, hier gelden de eisen op dit moment nog niet. Maar daar wordt wel naar gekeken wat we daar allemaal mee kunnen doen. Voor de andere gemeentelijke gebouwen gaan we ook label C halen. Uiteraard geldt dit ook voor andere kantoren van het bedrijfsleven. Maar daar hebben we de cijfers nog niet van.
<u>Vraag:</u> Er komt een plan aan. Wat is de status van wat wij nu zien? Wilt u hier input op van ons of is het kader stellen? Het is voor mij wat onduidelijk.	<u>Antwoord:</u> De update wordt volgende maand voorgelegd aan de raad. Dan krijgen we ook weer een beeldvormende bijeenkomst. Dit is een

	presentatie om dingen 'op te halen', hoe valt dit, waar kunnen we ons voordeel mee doen. Is dit een richting die goed is of niet. Dat is de bedoeling van deze presentatie.
<u>Vraag:</u> En ook of we nog opmerkingen hebben over de doelen die hier staan?	<u>Antwoord:</u> Ja, graag.
<u>Vraag:</u> Er staat tussendoel 2026. Maar wat ik lees is een agenda. Het zijn geen doelen. Het zijn dingen die opgepakt worden.	<u>Antwoord:</u> Als je iets gaat oppakken is dat ook een doel. Je moet het dan hebben over resultaat.
<u>Vraag:</u> Waar wij het over gehad hebben is doelstellingen die gehaald worden en niet agenda's die uitgevoerd worden. Het mag ook resultaat heten. Dit is een uitvoering daarvan, dingen die je daarvoor doet. Maar dit is niet, zoals ook besproken met de wethouder, dat we een concreet realistisch doel willen zien.	<u>Antwoord:</u> Helder. De update zelf geeft daar nog iets meer invulling aan. Het is wel heel lastig om concrete doelen en resultaten te formuleren. Als overheid kun je niet zoveel doen. Dit klinkt wat vervelend maar wij zijn beperkt tot stimuleren, subsidies verstrekken, leningen aanbieden, communicatie, voorlichting geven, ondersteuning aanbieden. Het is altijd de burger of bedrijf die het moet gaan doen. We zien vooral in de warmtetransitie dat dit een hele lastige is. We zijn met wijken- en buurtuitvoeringsplannen bezig en dan zie je dat het momentum voor de burger heel erg belangrijk is.
<u>Opmerking:</u> Dit begrijpen wij volledig. Maar je moet en doel ook niet zwaarder maken dan het is. Een doel is puur om te kijken of je straks een knelpunt hebt. Bijv. "we dachten dat te kunnen bereiken maar dat blijkt toch tegen te vallen". Dan kun je een analyse maken van waar komt dat dan door. En dan kunnen we daar het gesprek over hebben.	<u>Antwoord:</u> Als je bv. een doel zou leggen op de warmtetransitie door te zeggen dat je in 2050 alle woningen van het aardgas af wilt hebben, dan zouden we ongeveer 500 woningen per jaar van het aardgas af moeten halen. Dat is een mooi doel. Maar je wilt het ook halen.
<u>Vraag:</u> Een vraag bij de dia 'aardgas loos'. We hebben straks de nota circulariteit bekeken. Een belangrijk onderdeel hierin is verwerking van afval via fermentatie richting de productie van methaan, wat dan in het systeem ingevoerd gaat worden. Hoe kijkt u daartegenaan? Hoe gaan we aan de ene kant die fermenteer opstellingen voor GFT, maar ook voor droge mest opzetten en aan de andere kant gaan we het systeem voor aardgas terug schalen. Hoe grijpt dit in elkaar?	<u>Antwoord:</u> Biogas is ook hernieuwbare energie. M.a.w. een vervanging van aardgas. Als we methaan goed zouden kunnen inzetten dan is dat ook een oplossing. Dan hoeft het niet alleen zon en wind te zijn, het kan ook biomassa of biogas zijn. Dat is wel een alternatief. Alleen moet biogas opgewerkt worden naar aardgas kwaliteit om het door de leidingen te kunnen voeren. Dat is een lastige. Er zijn wel allerlei proefnemingen.
<u>Vraag:</u> 50% minder grondstoffen verbruiken en volledig circulair in 2050. Dit is landelijk beleid. Dit staat behoorlijk op gespannen voet met het doel om onze energievoorziening te elektrificeren. De uitbreiding van het elektrisch net maar ook de batterijcapaciteit opbouw, regionaal, je huis en de auto's. Je moet de grondstoffen -kritische metalen - tot 10 keer verhogen om dat te halen. Wij begrijpen die 50% minder in die context niet.	<u>Antwoord:</u> Als je batterijen wilt gaan maken, heb je daar heel veel grondstoffen voor nodig. Als je de netten wilt uitbreiden en de onderstations wilt bijplaatsen dan zul je toch niet om nieuwe grondstoffen heen kunnen. Misschien wat recyclen en hergebruiken. Maar dat zal ook tegenvallen. Dat zijn zaken die we wel organiseren. Aan de andere kant is het ook zo dat je met die voorzieningen hernieuwbare energie de ruimte geeft. Hernieuwbare energie is ook een grondstof. Je hebt aan de ene kant een uitbreiding maar aan de andere kant hoop je dat het ook wat minder wordt. De doelstelling is op 50% gezet. Je zult te maken krijgen met gebruik van extra grondstoffen voor het goede doel, het bereiken van energie neutrale gemeente Nederland.
<u>Opmerking:</u> 50% minder grondstoffen gebruiken en volledig circulair in 2050 gaat dan gewoon niet lukken. De infrastructuur die gebouwd moet worden is significant. Dat is gewoon strijdig met deze doelen.	<u>Reactie:</u> Dit doel staat ook in de nota Circulaire Economie. Misschien valt de hoeveelheid grondstoffen die we daarvoor nodig hebben nog wel mee.

<u>Vraag:</u> Hoe gaan we dat de komende jaren monitoren?	<u>Antwoord:</u> Daar is in de vorige presentatie al wat over gezegd. Van grondstoffen en circulaire economie wordt heel weinig vastgelegd. Bij energie kun je het energiegebruik meten. Maar bij grondstoffen zou je over grondstofbanken moeten gaan beschikken. De Klimaatmonitor biedt ook weinig soelaas. Wij houden ons aanbevolen voor goede ideeën.
<u>Vraag:</u> RES 2.0 is ons doel voor 2023. In 2025 verwachten wij RES 3.0 en in 2027 RES 4.0. U zegt RES 2.0 realiseren in 2026, dat begrijpen we niet.	<u>Antwoord:</u> Als je in 2030 het RES-bod wilt realiseren zul je in 2025/2026 al de vergunningen rond moeten hebben. M.a.w. je kunt het enigszins oprekken, naar de vergunningen nog niet rond hebben. Maar we moeten er wel mee aan de slag gaan. Wij hebben niet bedoeld te zeggen dat het in 2026 al spic en span is en dat we de 1,35 terra wattuur in de Achterhoek hebben staan. Wellicht is dat een goed aanvulling om aan te geven wat we nu precies bedoeld hebben.
<u>Vraag:</u> Waarom staat dat dan niet bij het tussendoel?	<u>Antwoord:</u> Goede aanvulling. Zullen we gaan doen.
<u>Vraag:</u> Worden aan deze doelen ook nog concrete ambities gekoppeld?	<u>Antwoord:</u> Ambities in de zin van resultaten. Waar dat mogelijk is proberen we dat wel te doen. Maar zoals straks ook al aangegeven, je kunt als overheid stimuleren maar je doet het niet zelf. Burgers en bedrijven moeten het doen. Je bent afhankelijk van anderen. Daarom is het zo lastig om het te benoemen.
<u>Opmerking/suggestie:</u> Een ambitie uitspreken kan ook een stimulering zijn om iets te bereiken. Wij begrijpen dat het ene onderwerp zich hier beter voor leent dan het andere.	<u>Antwoord:</u> Het is goed om dit zoveel mogelijk te concretiseren in resultaten waar dit mogelijk is.
<u>Vraag:</u> Staat op het kaartje geen tender voor zon op land of wel? Als het over wind gaat dan is dat stapsgewijs. Dan is een vergunning een logische. Als het over zon gaat zijn het veel meer kleinere stapjes. Een zonnepark is wel een iets grotere stap. Dus daar is wel een pijlpunt of een meting waar je concreet naar kunt kijken, waar sta je nu en waar moet je bijschakelen.	<u>Antwoord:</u> Er staat, geen tender voor zon op land.
<u>Vraag:</u> Het is een doel wat in tegenstrijd is. Er staat "toepassing uitnodigingskader". Vervolgens staat er, "een deel gaan we niet toepassen". Geen zon op land is toch geen doel? Het doel is toch dat we voldoende halen? Dat er voldoende groei inzit? Waar staan we met zon op land, wat is het knelpunt en wat moet er gebeuren. Dat is toch de discussie?	<u>Antwoord:</u> Ja, dat is zo. Geen tender voor zon op land is wel een doel. Er is besloten om dat niet te gaan doen. We gaan ons vooral inzetten voor zon op dak en op wind. Dat kun je concretiseren en cijfers over benoemen. Maar wij vinden het nog wel een doel.
<u>Vraag:</u> Wat mij opvalt aan dit plaatje is – gezien de doelstellingen voor de gemeente Aalten – dat het openbaar vervoer totaal ontbreekt. Wat zijn onze ambities wat betreft het openbaar vervoer?	<u>Antwoord:</u> In de concept-update staat niet veel in over openbaar vervoer. We kunnen wel gaan benoemen dat de buslijn naar Bocholt rijdt, maar die rijdt al zo lang. En de verbreding van het spoor van Doetinchem naar Arnhem, maar dit is ook buiten de gemeente. Voor de rest hebben we inderdaad weinig ambities opgeschreven voor openbaar vervoer. We willen een goed openbaar vervoer, maar dat is niet nieuw.
<u>Opmerking/suggestie:</u> De trein is één ding maar je hebt ook de elektrakarren, deelauto's, buurtbussen waar je wat mee kunt doen om duurzame mobiliteit ook in de plattelandsgemeente hanteerbaar te	<u>Antwoord:</u> Goede suggestie. Die zullen we meenemen.

maken.	
<u>Opmerking/suggestie:</u> De volgende aanbesteding voor de buurtbussen, elektrische?	
<u>Vraag:</u> Kan ook meegenomen worden waar de gemeente focus op gaat leggen in de update plan van aanpak duurzaamheid? Waarvan we zeggen, daar liggen de meeste kansen.	<u>Antwoord:</u> Dat onderscheidt is nu niet gemaakt maar het zou kunnen. Het is vrij logisch dat je de programma's waar je de grootste slagen mee maakt dat je daar je focus oplegt.
<u>Feedback op de laatste slide:</u> De eerste en tweede bullit zijn dingen van de gemeentelijke organisatie zelf. Dus volledig onder controle. Dat zou dan ook een stukje concreter kunnen worden. Welke gebouwen, wat, hoeveel van het wagenpark, wat niet. Dat kan heel concreet worden, heel meetbaar. In het algemeen: Over drie jaar komt dit hier weer terug. We vinden het ingewikkeld om voor allerlei beleidsstukken hier weer een samenvatting in te gaan zetten. Waarom doen we dat nu eigenlijk. Als we beleid met een eigen cyclus hebben dan gaan we dat evalueren. Zeker als het 'langzame' beleidstukken zijn zoals; bv. de klimaatadaptatie. Maken we het ons zelf nietodeloos ingewikkeld?	<u>Antwoord:</u> Dat is een keuze die je zou kunnen maken. Bijna alle dingen die hier voorbij komen hebben een eigen beleidsnota. Daar zou je het in kunnen zetten en dan ga je je hier beperken tot de voortgang. Maar het is ook logisch om in de beleidscyclus naar de voortgang te kijken.
<u>Opmerking/suggestie:</u> Opgemerkt werd dat er bijna een heel hoofdstuk bij kwam voor duurzame mobilisatie. Je zou ook kunnen volstaan met de opdracht voor een aparte nota duurzame mobiliteit in plaats van dat hier proberen uit te werken en dat gewoon te agenderen. Dat je het probeert los te trekken anders wordt het steeds groter en ingewikkelder.	<u>Antwoord:</u> Mee eens. Als je voor ieder onderdeel een apart beleidsstuk maakt en die regelmatig in een cyclus draait dan doe je als het ware hetzelfde en je doet het in één keer. We doen het hier feitelijk dunnetjes over.
<u>De voorzitter</u> merkt op dat de nota Duurzame Mobiliteit eraan komt.	
<u>Opmerking/suggestie:</u> Een goed idee om dit plan van aanpak als een soort kader nota te zien. Een overkoepelend iets waar je alleen de hoofdlijnen neerzet en de details gaat uitwerken in aparte beleidsnota's. Belangrijk is, als je het hebt over monitoring, dat je ook helder hebt waar de knelpunten liggen. Dat hebben we nodig om te kijken of ons beleid succesvol is en welke aanpassingen we moeten gaan doen om onze doelen te halen. Dat missen we nu in deze opzet. Maar we kunnen ons voorstellen dat dit wel in de definitieve nota komt.	<u>Antwoord:</u> Dit staat zeker uitgebreider in de nota.
<u>De voorzitter</u> bedankt eenieder voor de aanwezigheid en inbreng.	

Aldus vastgesteld door de gemeenteraad van Aalten in de openbare raadsvergadering van 28 maart 2023.

M.A.J.B. Fiering
Raadsgriffier

mr. A.B. Stapelkamp
voorzitter

Cirkelregio De Achterhoek

7 maart 2023

DOORLOPENDE THEMA'S

2022/2023

Samen Biobased Bouwen

- Eerste workshops geweest eind 2022
- Vorige workshop op woensdag 15 februari 2023
- Volgende workshop op woensdag 29 maart 2023
- Nieuwbouw en verduurzaming met biobased materialen
- Van land naar pand
 - Boer
 - Industrie
 - Bouw (opdrachtgever en verwerker)

<https://www.samenbiobasedbouwen.nl>

Woco2Woco

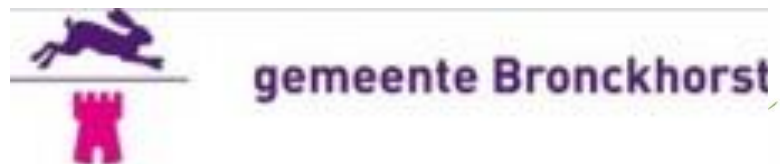
1. Het hoofddoel bestaat uit het samenbrengen van vraag en aanbod van producten en materialen die vrijkomen bij werkzaamheden woningcorporaties
2. Samenwerking Pioneering en Cirkelregio de Achterhoek
3. 1^e bijeenkomst 13 december 2022 en 2^e bijeenkomst 9 februari 2023
4. 14 deelnemers
5. Stappenplan
6. 0-meting deelnemer
7. Volgende data gepland
 1. 11 mei
 2. 7 september
 3. 16 november

Het Nieuwe Normaal

1. Doelstelling projectevaluaties Het Nieuwe Normaal, ervaringen uitwisselen
2. Samenwerking Pioneering en Cirkelregio de Achterhoek
3. 8 deelnemers
4. 1^e sessie
 - a) 1^e bijeenkomst 15 december 2022 en 2^e bijeenkomst 30 maart 2023
 - b) Aansluitend een kennisbijeenkomst voor een ieder

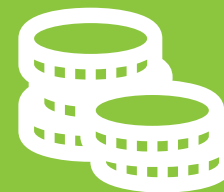
Gebrek aan
inzicht in
vraag &
aanbod

Secundair kost
meer tijd,
energie &
moeite dan
primair

Vergroot
onzekerheid
in het project
en komt niet
uit in tijd

Het komt
financieel niet
altijd
voordelig uit

Niet de juiste
informatie
beschikbaar

Mei 2022:

- Implementeren DuSpot-tool bij gemeenten

GEREED

Mei 2022 t/m september 2022

- Aanmaken spots in DuSpot
- Indien noodzakelijk geschikte matches opslaan bij de Stadsmijn Achterhoek

GEREED

GEREED

September 2022

- Evalueren gebruik DuSpot middels een brainstormsessie
- Geleerde lessen meenemen naar het vervolg van de pilot

GEREED

NIET GEREED

September 2022 t/m mei 2023

- Aanmaken spots in DuSpot
- Matches onderzoeken voor hergebruik
- Maken eindrapport Gem&Gem

NIET GEREED

NIET GEREED

NIET GEREED

- **Circulair hergebruik is nog geen standaard werkwijze binnen de gemeenten, hierdoor wordt DuSpot nog te weinig benut.**
- **Circulariteit is nog te vaak een “nice to have” het is nog geen verplichting waardoor het te vrijblijvend is.**
- **Gemeenten vinden het lastig om producten te accepteren van andere gemeenten omdat de historie van het product niet bekend is.**
- **Zodra mensen verantwoordelijk worden gemaakt (ruimte vrijgemaakt wordt) neemt hoogwaardig de stimulering naar hoogwaardig hergebruik toe.**
- **Streven naar een uniforme aanpak per regio.**
- **Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Zeker in de circulaire opgave.**

VISIE EN STRATEGIE 2023

Rol Cirkelregio De Achterhoek

- Huidige structuren in de regio Achterhoek
 - Thematafels
 - Visie Achterhoek; Geen uitval, Geen afval
 - Samenwerking benodigd voor circulariteit, hier is Cirkelregio ontstaan
- Koppeling e-Expertisecentrum
 - De Cirkelregio neemt deel aan de uitvoering van het e-Expertisecentrum regio Achterhoek

Uitdragen urgentie circulaire economie

- Aanpassing en update website
- Wekelijkse LinkedIn updates
- Doorlopende thema's 2022/2023
 - HNN
 - WOCO2WOCO
 - GEM2GEM (DuSpot)
 - Circulaire Inkoop ((semi-)overheid en zorg)
- Milieubarometer

Thema's 2023

- Op basis van 3 O's
- Overheden
 - Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Ondernemers
 - Reststromen (i.c.m. gemeentes)
- Maatschappelijke Organisaties
 - Koppeling jongeren (via kennisinstellingen)
 - Milieubarometer (i.c.m. SDG en CO2 footprint)

MILIEUBAROMETER

VOOR DE 3 O'S

Stimular →

Visie

- De prachtige resultaten die de afgelopen 3 jaar zijn bereikt, voelen soms wat willekeurig. **Cirkelregio De Achterhoek wil de urgentie van de circulaire transitie beter uitdragen.**
- Er is **voelbare schaarste aan grondstoffen, menselijk en sociaal kapitaal.** Ook in de Achterhoek.
- We willen **zichtbaar en meetbaar samenwerken aan onze doelstelling.**
- We beginnen bij het individu, met de overtuiging **dat alleen samen de noodzakelijke integraliteit kunt behalen om te excelleren op individuele milieudoelstellingen.**

Achterhoek Monitor

Editie 2022/23

Robin Koster
Friso de Vor
Edwin van de Wiel

Gerealiseerd in opdracht van de Achterhoek Board

Thema uitgelicht:

Circulaire economie en Energietransitie

Bij dit thema geven we een indruk van hoe de Achterhoek ervoor staat ten aanzien van de energietransitie. Vanwege beperkingen in beschikbaarheid van regionale data en geschikte indicatoren zijn we vooralsnog niet in staat voor de Achterhoek de voortgang van de transitie naar een circulaire economie te meten. Dat de Achterhoek wel stappen maakt op dit gebied, lichten we uit aan de hand van het voorbeeld van de toepassing van circulaire economie op agrarische productie, oftewel kringlooplandbouw (zie kader Kringlooplandbouw in de Achterhoek).

Doelstelling

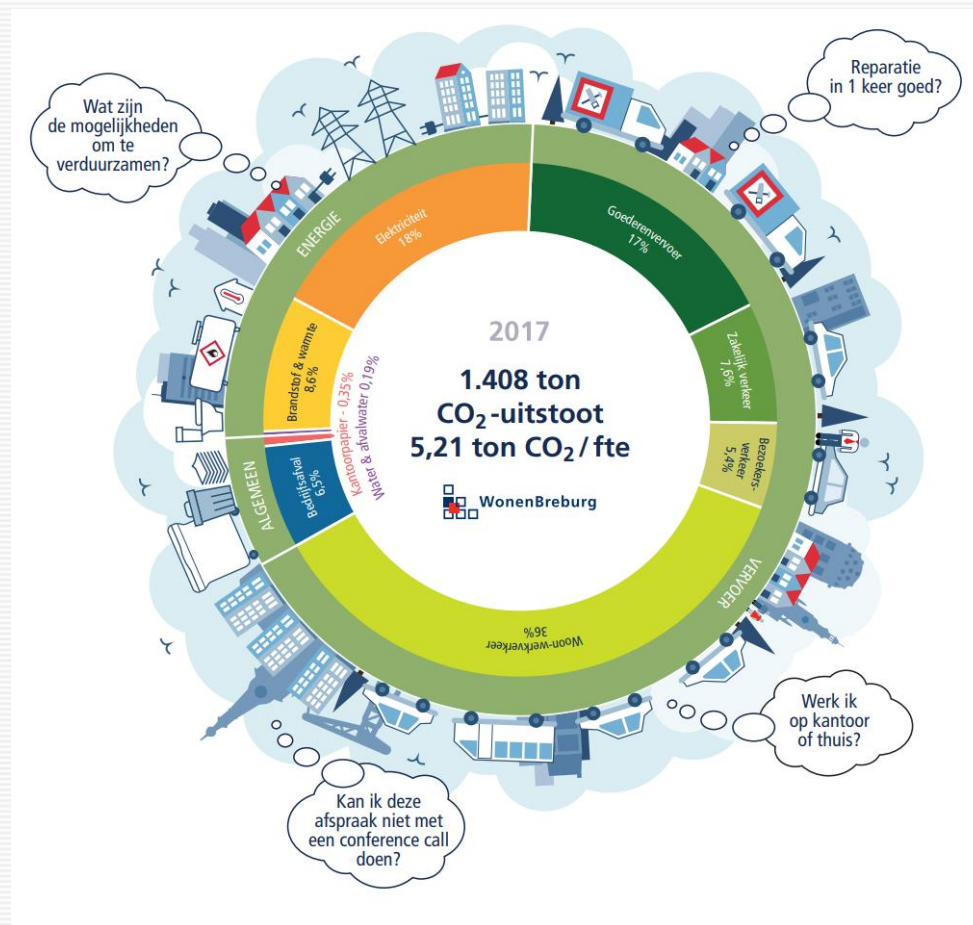
1. Bewustwording duurzaamheid creëren bij onze partners
2. Bijdrage leveren aan Achterhoek monitor. Voortgang duurzaamheid in de Achterhoek zichtbaar maken

WAT IS DE MILIEUBAROMETER

Gebruiksvriendelijk
Visualisatie van milieugegevens
Milieu-impact & CO₂-footprint
MVO-doelen (SDG's)
Actiegericht - Maatregelen database
Branche-specifiek
Brede toepassing
Lage kosten

Communicatie voorbeeld

Aanbod voor partners

1. Lidmaatschap Milieubarometer **drie jaar gratis**
2. **Helpen opzetten** Milieubarometer (2 uur begeleiding vanuit Cirkelregio de Achterhoek)

Spinners Cirkelregio De Achterhoek

- Willy Smit
- Geesje Philippi
- Dik Roetert Steenbruggen
- Twan van Vuren

info@cirkelregiodeachterhoek.nl

Dik Roetert Steenbruggen

Geesje Philippi

Willy Smit

Twan van Vuren

**DANK VOOR UW AANDACHT
VRAGEN?**

info@cirkelregiodeachterhoek.nl

DUURZAAMHEID IN DE GEMEENTE AALTEN

UPDATE PLAN VAN AANPAK DUURZAAMHEID 2023

Maart 2023

Agenda

- **Duurzaamheidsbeleid gemeente Aalten:**
 - Klimaatakkoord
 - Akkoord van Groenlo
 - Plan van Aanpak Duurzaamheid

- **Update Plan van Aanpak Duurzaamheid 2023**
 - Wat is er bereikt ?
 - Wat gaat er goed ?
 - Wat moet er meer?

DUURZAAMHEIDSDOELEN (1)

Nationaal: Klimaatakkoord

Reductiedoelstelling broeikasgassen (49%) 55% in 2030, 95 % in 2050

- Regionale Energie Strategie: 35 TWh opwek op land zon en wind
- Warmtetransitie: alle woningen en gebouwen aardgasloos in 2050, 15 % in 2030
- Mobiliteit: nieuwe auto's emissieloos in 2030, nul emissie en fossielvrij in 2050
- Circulaire economie: 50% minder grondstofverbruik in 2030, 100% circulair in 2050

DUURZAAMHEIDSDOELEN (2)

Regionaal:

Achterhoek: Akkoord van Groenlo: energieneutrale gebouwde omgeving in 2030

- 2023 herijking AvG 3.0.
- RES-Achterhoek opwek 1,35 TWh (zon en wind)

Gemeente Aalten:

Landelijke en regionale doelstellingen zijn niet 'evenredig' van toepassing op de gemeente Aalten.

Aaltense doelen: rekening houden met deze doelen, zijn uitgangspunt.

Update PvAD 2023, ook tussendoelen voor de periode 2023 -2026.

Regionale klimaatmonitor

Concreet resultaat gevoerd duurzaamheidsbeleid

- **Duurzaamheid:** vermindering van de uitstoot van broeikasgassen (klimaatakkoord).
- **Energietransitie:** vermindering en vervanging van fossiel energieverbruik.

Feitelijke huidige omvang: beste cijfermatige beeld van het resultaat van alle duurzame inspanningen. Hoe ver al op weg naar **klimaatneutraal**.

Regionale klimaatmonitor

Kerndataset

RIDK

Dashboard

Viewer

Contact

API

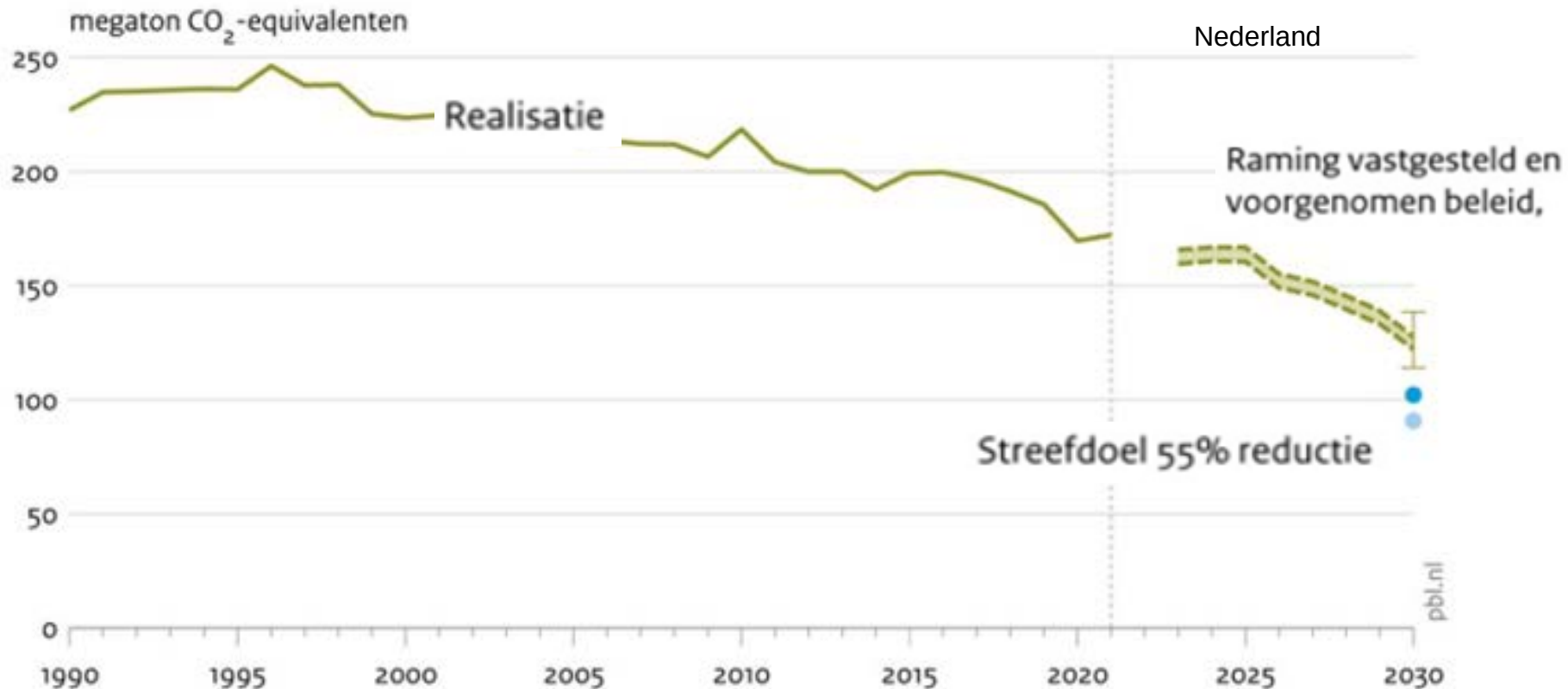

Cijfers en nog veel meer gegevens over duurzaamheid:
www.klimaatmonitor.databank.nl.

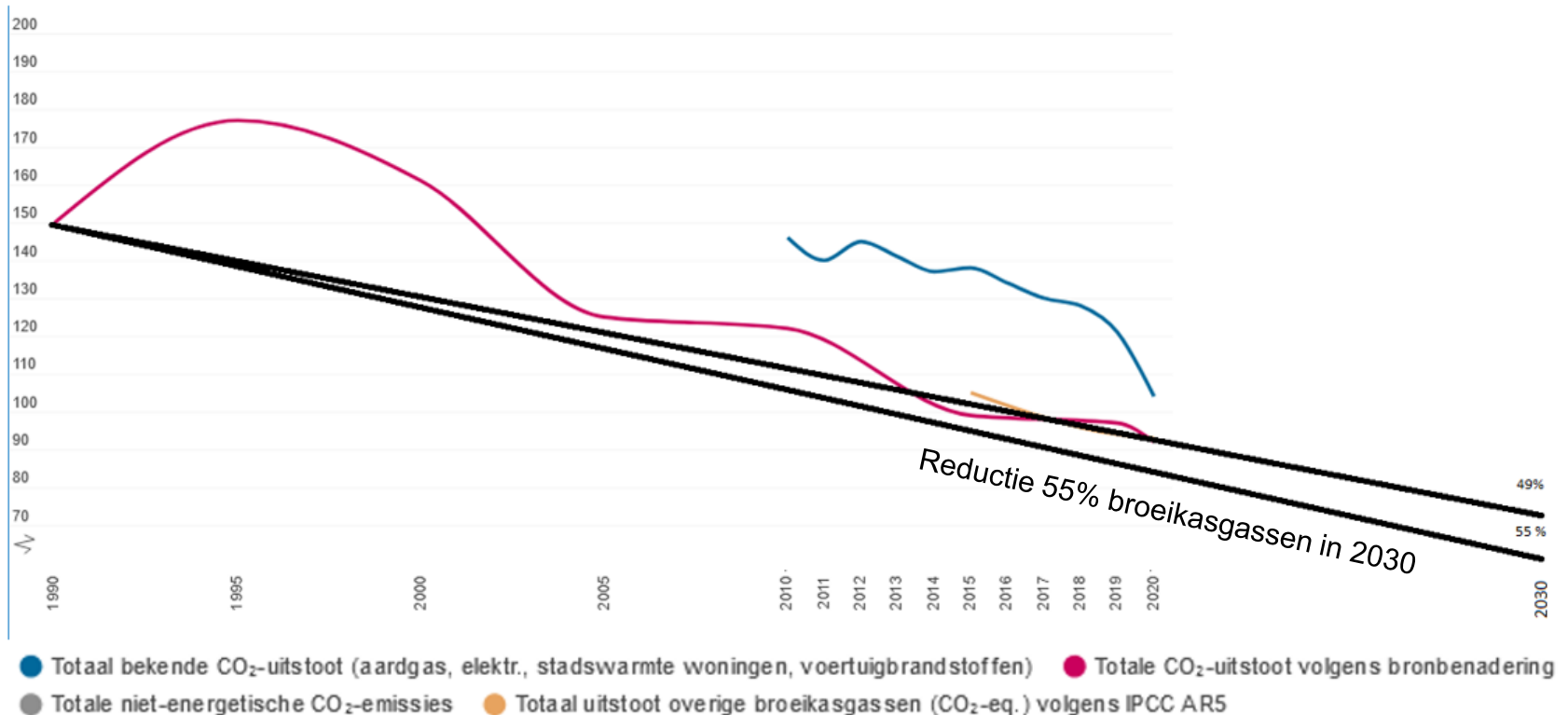
Klimaatakkoord: broeikasgassen

- 49% 55% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990)
- 95% minder uitstoot van broeikasgassen in 2050 (t.o.v. 1990)

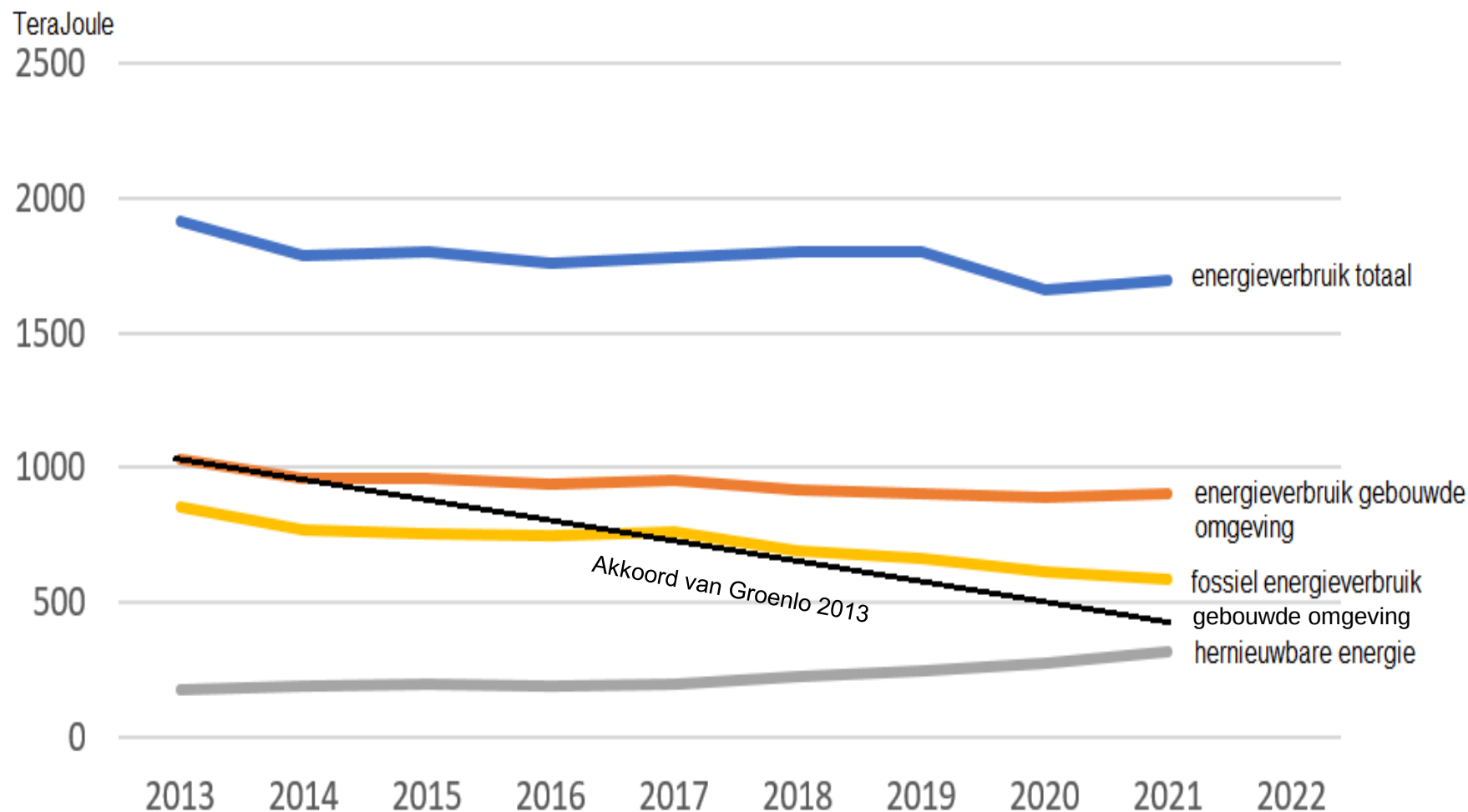

Broeikasgassen in Aalten

- 55% minder uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990)
- 95% minder uitstoot van broeikasgassen in 2050 (t.o.v. 1990)

Energie gemeente Aalten

Energie gemeente Aalten (in cijfers)

Energieverbruik 2013 (TJ)	Fossiel <u>energieverbruik</u> 2013	Energieverbruik 2021 (TJ)	Fossiel energieverbruik 2021 (TJ)	Energiebesparing 2013-2021 (TJ)	Doelstelling AvG 2.0 (2013) <u>fossiel</u> 2030 (TJ)
1032	874	904	652	128	0
				12,4%	0%

In Aalten is hernieuwbare energie: zonne-energie, windenergie, houtkachels.

Hernieuwbare energie 2013 (TJ)		Hernieuwbare energie 2021(TJ)		Toename hernieuwbare energie 2013- 2021(TJ)	Hernieuwbare <u>energie</u> 2030(TJ)
158		319		145	486 'Aaltens RES-bod'
15 %		31 %			

Agenda

□ Duurzaamheidsbeleid gemeente Aalten:

- Klimaatakkoord
- Akkoord van Groenlo
- Plan van Aanpak Duurzaamheid

□ **Update Plan van Aanpak Duurzaamheid 2023**

- Wat is er bereikt ?
- Wat gaat er goed ?
- Wat moet er meer?

Akkoord van Groenlo

Akkoord van Groenlo	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030: 55% reductie broeikasgassen 2050: 95% reductie broeikasgassen
Aalten:	2030: zo snel als mogelijk energieneutraal 2050: klimaatneutraal in 2050 <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Vaststellen Akkoord van Groenlo 3.0 (2023) - Uitwerken Uitvoeringsagenda Achterhoek 3.0 (2023) - 65% energieneutraal gebouwde omgeving in 2026 -

Gebouwde Omgeving - Duurzaam Wonen

Duurzaam wonen	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030 55% reductie broeikasgassen 2050 95% reductie broeikasgassen
Aalten:	2030: AvG3.0: maximaal inzetten op energieneutraal. 2050: AvG3.0: energieneutraal <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Deelnemen en uitvoeren nationaal isolatieprogramma voor woningen met lage energielabels (2023) - Toekomstbestendig Wonen Lening: 50 leningen per jaar - Stimuleringslening non-profit organisaties: vergoeden afsluitkosten (2022) - Invoeren duurzaamheidslening voor VVE's (2023) - Meerjarenafspraken met woningcorporatie De Woonplaats - Uitvoeren programma 'Heerlijk thuis in huis' - Achterhoeks energieloket in stand houden - Energiearmoede bestrijden: geen energiearmoede in Aalten

Warmtetransitie

Aardgasloos	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030 1,5 miljoen woningen aardgasloos (van de 8,4 miljoen) 2050 alle woningen, gebouwen aardgasloos
Aalten:	2030: 2000 woningen aardgasloos 2050: alle woningen en gebouwen aardgasloos <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Alle nieuwe woningen en gebouwen aardgasloos (geen uitzonderingen) - Wijk/buurtuitvoeringsplannen in uitvoering brengen, - Individuele woningeigenaren stimuleren naar aardgasloos door actieve benadering (uitvoering nationaal isolatieprogramma) start 2023.

Industrie, Bedrijven - Duurzaam Produceren

Producersen	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030 50% minder grondstoffen verbruiken 2050 klimaatneutraal met hergebruik van grondstoffen en producten
Aalten:	2030: 50% minder grondstoffen verbruiken 2050: Volledig circulair <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Nota Circulaire Economie vaststellen (2023) en uitvoeren - Invoeren stimuleringslening bedrijven - Thematafelprojecten 'Cirkelregio Achterhoek' en 'kringlooplandbouw' ondersteunen - Toekomstbestendige bedrijventerreinen (subsidie provincie) - Reststromeninventarisatie bedrijven - Regeling herbruikbare luiers continueren

Elektriciteit - Duurzaam opwekken

Duurzaam opwekken	Doelstelling
<u>Landelijk klimaatakkoord</u>	2030 55% reductie broeikasgassen t.o.v 1990, ten minste 35 TWh opwek met RES'sen 2050 95% reductie broeikasgassen t.o.v 1990
Achterhoek	2030: RES-bod realiseren (1,35 TWh = 4.860 TJ) Uitvoering AvG 3.0 2050: Energieneutraal. Uitvoering AvG 3.0.
Aalten	2030: RES-bod realiseren, Uitvoering AvG 3.0 2050: Energieneutraal, Uitvoering AvG 3.0. Tussendoel 2026: - Woningeigenaren stimuleren toepassen zon op dak (duurzaamheidslening, subsidieregeling energiearmoede) - Toepassing Uitnodigingskader zon en wind. Geen tender voor zon op land - Project Stimulering zon op dak bij bedrijven (LTO, Agem) uitvoeren, concreet en haalbaar - Overleg met Hagenwind over RES-bod wind - RES 2.0 Achterhoek opstellen en vaststellen in 2023

Duurzame mobiliteit

Mobiliteit	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030 Alleen nog emissievrije personenauto's te koop (nieuw). Ongeveer 1,8 miljoen laadpalen in Nederland. Voor mobiliteit maximaal 24 miljoen ton (<u>Mton</u>) uitstoot broeikasgassen 2050 Mobiliteit zonder schadelijke uitlaatgassen voor mensen en goederen Inzet van fossiele brandstoffen tot nul gereduceerd.
Aalten:	2030: Minimaal 160 laadpunten gerealiseerd 2050: <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Laadvisie uitvoeren - 9 laadpalen per jaar plaatsen (<u>Vattenfall</u>) - Fietsroute langs N318 verder vormgeven

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	Het klimaatakkoord gaat over het voorkomen van klimaatverandering, klimaatadaptatie gaat over het weerbaarder maken tegen de gevolgen van klimaatverandering
Aalten:	2030: 2050: (Ambitie klimaatstrategie) De gemeente is groen, koel en duurzaam. Dankzij alle inspanningen functioneert de gemeente als een spons en ondervinden de inwoners en bedrijven geen echte overlast door hitte, droogte of een teveel aan water. Samen met inwoners, bedrijven en andere instanties is gewerkt aan bewustwording, het opzetten van integrale projecten en het multifunctioneel (her)inrichten van een klimaatrobuuste en biodiversiteitrijke gemeente. <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Opstellen en vaststellen klimaatstrategie (2023) - Klimaatstrategie Uitvoeringsagenda 2022 - 2030 uitvoeren

De duurzame gemeente Aalten

Duurzame gemeente	Doelstelling
Landelijk: (Klimaatakkoord)	2030: 55% reductie broeikasgassen 2050: 95% reductie broeikasgassen
Aalten:	2030: AvG3.0: maximaal inzetten op energieneutraal. 2050: AvG3.0: energieneutraal <i>Tussendoel 2023 - 2026:</i> - Organisatiebrede invoering Global Goals - Blijven inzetten op verduurzaming eigen gebouwen - Vervanging en aanschaf wagenpark en machines waar mogelijk elektrisch, emissieloos. - Biodiversiteitsplan vaststellen en uitvoeren (2023 - Communicatie over duurzaamheid in de gemeente Aalten (Aalten Actueel en andere media-uitingen.